

Andrei (INS): În România, într-un orizont mediu de timp, populația rezidentă va fi sub pragul de 19 milioane și mai îmbatrânita decât în prezent

România ar putea înregistra, într-un orizont mediu de timp, o populație rezidentă sub pragul de 19 milioane și mai îmbatrânita decât în prezent, arată președintele Institutului Național de Statistică (INS), Tudorel Andrei, în analiza "Ce devoalează trecutul despre viitorul economic al țării?".

"Evoluția populației unei țări într-un orizont mare de timp se înscrie pe o traiectorie relativ uniformă. Mai mult, dinamica populației, depinzând într-o mare măsură de două fenomene naturale, nașteri și decese, are un pronunțat caracter inertial. Folosirea de date statistice, colectate an de an, atât la nivel național, cât și local, pentru caracterizarea evoluției populației, reprezintă un important avantaj în anticiparea a două caracteristici importante ale populației: numărul și structura acesteia pe grupe importante de vârstă (sub 14 ani, între 15-64 ani și peste 65 ani). Astfel, pentru a anticipa ce se va întâmpla în dinamica și structura populației României într-un orizont mediu de timp, fără a recurge la metode sofisticate de proiecție demografică, avem în vedere, cel puțin, următoarele: numărul anual de nașteri-vii, care oscilează în jurul a 150.000, iar cel al deceselor în jurul a 250.000 persoane; durata medie a vieții, care a crescut la peste 77 ani (în anul 1990 a fost 69,6 ani); vârsta medie a mamei la prima naștere a crescut la peste 27,6 ani, în timp ce la începutul tranziției era puțin peste 22 ani; în ultimii ani, populația rezidentă s-a menținut peste pragul de 19 milioane persoane datorită fluxurilor anuale pozitive ale migrației internaționale", scrie Tudorel Andrei, în analiza publicată în buletinul lunar al institutiei.

El menționează că acești parametri demografici permit conturarea câtorva caracteristici ale populației României într-un orizont mediu de timp, ce ar putea fi rezumate calitativ astfel: populație rezidentă sub pragul de 19 milioane și mai îmbatrânita decât în prezent.

"Aceste evoluții demografice nu trebuie privite în termeni pozitivi sau negativi. Pe termen scurt este imposibil de schimbat caracteristicile demografice ale populației, dar putem anticipa evoluțiile în perioada următoare, situație în care ar trebui întărită capacitatea anticipării. Ori, tabloul în care ne vom afla, din punct de vedere economic, nu peste foarte mulți ani, depinde considerabil și de capacitatea noastră de a anticipa efectele evoluțiilor demografice din prezent asupra economiei și societății din viitor", susține Tudorel Andrei.

Potrivit acestuia, procesele demografice nu sunt aspecte abstracte, ci ele se manifestă concret prin aspecte economice dintre cele mai diverse.

"Dacă în cazul declinului demografic, cel puțin pe termen scurt, este dificil de găsit soluții viabile într-o societate democratică, caracterul inertial al dinamicii populației poate oferi un mare avantaj în anticiparea dimensiunii și structurii cheltuielilor publice din viitor, ce sunt generate de caracteristicile evoluțiilor demografice. Ponderea cheltuielilor sociale în Produsul Intern Brut și structura acestora într-un orizont mediu de timp depind în foarte mare măsură de evoluțiile demografice la care asistăm în prezent. Cele două caracteristici ale cheltuielilor sociale depind de deciziile politice pentru corectarea unor inegalități sociale, dar și de transferul de resurse publice între generații (copii, adulți și persoane vârstnice). Ori, pentru a anticipa ce anume ar fi necesar să se întâmple cu volumul și structura cheltuielilor sociale, se cuvine să urmărim cum au evoluat doi indicatori demografici: indicele de îmbatrânire demografică și raportul de dependență demografică. Sunt doi indicatori care par abstracti, dar care devin concreți și cu mare impact în ceea ce privește repartizarea cheltuielilor publice pentru servicii sociale adresate celor trei grupe importante de vârstă (copii, persoane adulte și persoane în vârstă)", precizează Tudorel Andrei.

Conform președintelui INS, pentru a menține pe cale naturală dimensiunea populației la nivelul actual, indicele conjunctural al fertilității (numărul mediu de copii născuți de o femeie în cursul vieții sale fertile) trebuie să fie

egal cu 2,1 copii/femeie.

"Ce se întâmplă dacă valorile anuale se îndepărtează mult de această valoare? Într-un orizont mediu de timp vom asista la schimbări structurale majore la nivelul populației rezidente. Este ceea ce s-a întâmplat în România la finele anilor saizeci, când valoarea indicatorului a fost 2,9 copii/femeie în datele din 1970. La mai mult de jumătate de secol se vad încă consecințele. Acum, sistemele publice de pensii și de sănătate vor trebui să răspundă cerințelor unei populații de peste 65 de ani cu mult mai numeroasă decât cea existentă în perioada trecută. În ultimii trei ani, valoarea indicatorului s-a situat sub nivelul de 1,5 copii/femeie, iar schimbările structurale pe grupe de vârstă vor fi profunde în perioada care urmează, iar impactul va fi unul important în domeniul de activitate precum educație, sănătate și, nu peste mulți ani, la nivelul pietei forței de muncă. Declinul demografic este un fenomen de fond care nu poate fi oprit într-o perioadă scurtă de timp, dar, în schimb, poate fi dezvoltată capacitatea de anticipare a efectelor acestuia în plan economic și social. Dacă datele demografice, atât la nivel național, dar în egala măsură la nivel local, vor fi analizate cu multă atenție, atunci vor fi anticipate efecte majore în plan economic și social ce vor fi generate în perioada următoare de schimbările majore din demografia României", a mai scris Tudorel Andrei.